

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, »Narodni dom«,
I. nadst. — Telefon: št. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Inserati se računajo po velikosti in so cene na razpolago
v upravi.

Slovenski problem.

Vse slovenske stranke so odklonile dr. Korošev predlog o ustanovitvi slovenske fronte. Predlog ni bil odklonjen zato, ker bi bila slovenska fronta nemogoča, ampak vsled tega, ker si je dr. Korošec zamislil slovensko fronto kot — klerikalno fronto.

V pogledu na razna lokalna socialna in gospodarska vprašanja bi bila nedvomno potrebna skupna akcija slovenskih strank. Poslanec Pucelj je n. pr. stvil umestni predlog za skupno akcijo vseh slovenskih poslancev proti drakonski davčni praksi v ljubljanski in mariborski oblasti. Toda kdo je predlog najprej odklonil? Dr. Korošec, ki je v imenu SLS izjavil, da je njegova stranka močna in zmožna dovolj, da v davčnih vprašanjih sama lahko vse potrebno ukrene. Dalje! Pri raznih socialnih ustanovah v Sloveniji se je na SLS apeliralo, da skupno nastopa s socialističnimi strankami in tako izrazi enotno voljo Slovenije pri reševanju socialnih problemov. Če bi bila Slovenija v tem pogledu enotna, bi lahko iniciativno posegla v socialno politiko v državi in bi s tem neprecenljivo koristila delavstvu. Vendar SLS so tuji interesi splošnosti. Preko svojega strankarskega plota ne vidi nikogar. Hladnokrvno je SLS odklonila vsako skupno akcijo in pripravila se na strankarsko atako tako na Delavsko zbornico kot na okrožni urad za zavarovanje delavcev.

Tam, kjer bi SLS podredila svoje strankarske interese skupnim gospodarskim in socialnim interesom, tam je ni. — Poyssod tam jo pa vidimo, kadar se gre zate, da v aktualne in bitne slovenske probleme zanaša svoje odvojeno mišljenje, samo da slabi enotne nastope in uveljavlja svoje partizanske načrte.

Dr. Korošev kliče po slovenski fronti ne izhaja iz potrebe pomagati Sloveniji, ampak SLS, ki se trenutno nahaja v skrajno mučni politični situaciji. SLS bi rada v vlado in ji je s posebnim ozirom na njene gospodarske institucije neprijetno še na-

dalje živeti ob opozicijskem kruhu. — V Beogradu pa niso nič kaj prijazni klerikalnim ponudbam. SLS bi zato želela, da bi v Sloveniji pod svojim okriljem napravila enotno politično fronto po vzoru bivše Radičeve HRS. S tako enotno politično fronto upa dr. Korošec, da mu bo lažje pritiskati na Beograd, da usliši njegove zahteve po ministrskih mestih in s tem v zvezi zahteve v vsem onem, kar potrebuje njegova stranka!

Dr. Koroševa slovenska fronta je torej strankarsko taktična klerikalna fronta, za katero se pa gotovo ne more v Sloveniji nihče navduševati razen pristaev SLS. Tem manj, ker ima SLS kot svoj cilj uveljavljenje političnega klerikalizma in so ji slovenski in državni interesi v pogledu na te cilje popolnoma podrejeni značaja.

SLS se je ravno zadnji čas zopet razgalila kot separatistična in nestrna konfesionalna stranka. Z vsa silo si hoče potem cerkve najprej zagotoviti svojo politično moč in z brezobzirnostjo uveljaviti svoj kulturni program.

Izven SLS voditeljev pa gotovo nima interesa noben Slovenec, da bi podpiral politični klerikalizem pod krinko Slovenstva. Čudimo se, kako se more najti napreden slovenski list, ki v obrambo slovenskih interesov propagira vstop SLS v vlado, kot dela to Narodni dnevnik. Kot za vsakogar, bi moralo biti tudi za Narodni dnevnik jasno, da se z vstopom SLS v vlado ne bo rešilo slovenskega vprašanja, ampak le podprlo politično klerikalizem, ki je škodljiv tako Slovenem samim, kot bratskemu sožitju Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Rešitve slovenskega (ki je prav tako jugoslovenski problem) ne iščimo v SLS, ki ga v svoji politični zagrizenosti ni zmožna rešiti. Slovenski problem se bo prav lahko rešil izven SLS in s pomočjo tistih merodajnih faktorjev v državi, ki so sicer naklonjeni Slovenem, a nenaklonjeni političnemu klerikalizmu.

II. kongres delavskih zbornic.

V dneh 9. in 10. oktobra se je vršil v Beogradu II. kongres delavskih zbornic iz cele države. Zbranih je bilo okrog 100 delegatov. Posebno častno je bila zastopana Slovenija. Iz Ljubljane so prisostvovali kongresu predsednik Del. zbornice g. Čobal, tajnik g. Uratnik, blagajnik g. Čelešnik, zastopnika Narodno socialne strokovne Zveze br. Kravos in Bizjak, zastopnik Jug. slovenske zveze g. Gostinčar, dalje zastopniki Strojne komisije in rudarji ter kovinarji iz Trbovelj in Jesenice. Kongres se je vršil v novem socialističnem domu. Otvoril in vodil ga je predsednik Del. zbornice za Slovenijo g. Čobal, ki je pri otvoritvi pozdravil predvsem zastopnika Ministrstva za socialno politiko in inspektorja g. Dušana Jeremića in vse doleže delegate.

Nato je kot prvi referiral g. Vladimir Pfeifer iz Zagreba o odporu podjetnikov proti izvedbi delavske zakonodaje. Referent se je bavil z vsemi vprašanji socialne zakonodaje ter dokazoval, kako odporno stališče so napravili tem zakonom zavzeli podjetniki. Drugi referent g. Života Milojković iz Beograda je referiral o stališču Delavskih zbornic do ujedinitve strokovnih organizacij. Po obširnem referatu, ki je razpravljal o bojih med levico in desnico in ki pravzaprav ni spadal na dnevni red, je referent dokazal nujno potrebo ujedinitve vseh sindikalnih organizacij in priporočal, da vse zbornice ujedinitve pozdravijo. Kongres se je popoldne nadaljeval.

Popoldne je kot tretji referiral dr. Živko Topalović o carinski in trgovinski politiki. Njegov referat je bil jako izčrpen in baziran na statistikah. V referatu se je dotaknil tudi položaja na Jesenicah in navedel, da se je započela kampanja, češ, da se želi uničiti slovensko industrijo in jo premestiti v Srbijo, pričelo s strani KSD na Jesenicah, ker je pričakovala od nove carinske tarife večjega dobička, kakor ga je v resnici dobila. Referat g. dr. Topalovića objavimo pozneje v celoti.

Referiral sta še g. Bogdan Krekić o obdavi delavskega zasluga in g. Haramina ter Ranšer o rudarskih in gozdnih delavcih, nakar je bil kongres zaključen in so podvzele delo komisije, ki so sestavljale resolucije. Komisije so delale celi dan.

V soboto zvečer se je kongres nadaljeval in so poročali posamezni referenti, kot

Ujedinjenje delavskih sindikatov

V dneh 10., 11. in 12. oktobra se je vršil v Beogradu kongres ujedinitve strokovnih organizacij. Kongres je otvoril v soboto zjutraj predsednik akcijskega odbora g. Luka Pavičević, ki javlja, da prisostvuje kongresu 108 delegatov in sicer 50 delegatov Glavnega Radniškega Saveza, 50 Centralnega Sindikalnega odbora in 4 delegat bančnih uradnikov in organizacije železničarjev iz Ljubljane.

Po formalnem pozdravu vseh delegatov in gostov, med katerimi je bil tudi zastopnik Ministrstva za soc. politiko g. Jeramić in zastopnika NSSZ br. Bizjak in Kravos, se je izvolila komisija za verifikacijo mandata. Med delom komisije so posamezni referenti podali svoje referate tako n. pr. g. Bogdan Krekić in Janko Petaković o položaju delavstva v Jugoslaviji, dalje g. Jovo Jakšić o vprašanju vezi med strokovnimi organizacijami in političnimi strankami. — Končno je o statutih ujedinitvenih sindikatov poročal g. Haramina, nakar se je izbrala komisija za sestavo resolucij. Komisija verifikacije je podala poročilo, da je našla vseh 108 delegatov polnopravnih.

Predsednik je nato prečital doleže pozdrave in zaključil prvi dan kongresa. — Popoldne so delale razne komisije.

V nedeljo zjutraj se je kongres nadaljeval in je nastopilo večje število govornikov, ki so se vsi izjavljali za ujedinitve.

Delavci! Nameščenci! Volilci! Volilke!

Brezobzirna reakcija v državi je upostavila v vseh obratih delodajalski absolutizem. Danes uveljavljajo delodajalci očito in neprikrito parolo: delodajalec bodi v svoji tovarni, v svojem obratu — neomejen gospodar.

Posledice tega so strašne! Delavcev za služek, nameščenčeva služba zavisi od dobre in slabe gospodarjeve volje.

Neomejeno delodajalčevo gospodarjenje in šikaniranje v obratu pa lajša še velikanska brezposelnost. Iz vrst brezposelnih zajemajo delodajalci ljudi, ki jih nameščajo in zaposlujejo svojevoljno in protizakonito na mestih odpuščenih delavcev in nameščenčev, s tem se vedno bolj slabša položaj vsega delavstva in nameščenčev.

Zato ima v današnjih dneh

ustanova obrtnega sodišča

še večjo važnost, večji pomen, kakor pa doslej, ko so močne delavske organizacije uspešno uveljavljale obratno demokracijo in brzdale samovoljnost delodajalsko.

Delavci! Delavke! Nameščenci!

Vsi tisti, ki Vas je delodajalec vrغل na ceto, pa ste potom obrtnega sodišča terjali od njega pravice in zakonite zaščite, povejte tovarišem, povejte volilem, da ni vseeno, kdo sedi v obrtnem sodišču.

Za marsikoga je življenjska važnost, da najde v obrtnem sodišču človeka, ki njegove težnje razume in ve ter zna zastopati delavčeve zahteve.

Take delavce in nameščence pa morejo kandidirati le združene delavske strokovne organizacije.

Združene strokovne organizacije so dolžne, da zaščitijo delavcev in nameščenčev interes tudi v obrtnem sodišču.

Zato so se sestavile skupne kandidatne liste za volitve v obrtno sodišče, ki se bodo vršile v nedeljo, dne 18. oktobra od 8. do 13. ure na vseh voliščih.

Najbolje, najvestneje in delavskim potrebam najvdaneje delavce in nameščence so postavile za kandidate združene strokovne organizacije.

Delavci, nameščenci pa so dolžni, da zmaga ta lista! Zato pojdite vsi do zadnjega

v nedeljo 18. oktobra

skupne liste delavcev in nameščenčev!

Za 1. skupino: veliki obrati so sledeči kandidati:

8 prisednikov obrtnega sodišča:

1. Ivan Repret, železostugar, Ljubljana, Dunajska cesta 38.
2. Makso Repše, strojni stavec, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.
3. Martin Petrič, mizar, Ljubljana, Kolodvorska ulica 28.
4. Franc Vrhovec, zidar, Ljubljana, Rimska cesta 13.

Le eden je prebral nekako izjavo v imenu komunistov. Takoj pa se je pokazalo, da je bila ta izjava delo enega samega komuniste. Po končanih debatah se je vršilo pri veliki napetosti in tišini glasovanje. Glasovalo je 106 delegatov, ker vsi niso bili navzoči. Vseh 106 delegatov je glasovalo za ujedinitve, na kar je predsednik gosp. Pavičević slovesno proklamiral akt ujedinitve in se poljubil z g. Petakovićem, kar je izzvalo dolgotrajno ploskanje. Na odru se je pojavil pevski zbor in zapel himno delu.

Po zaključku kongresa, ki se nadaljuje v ponedeljek, se je vršil manifestacijski shod, ki pa ni povsem uspel. Udeležba ni bila ravno najboljša, a je bilo zato veliko navdušenja. Vsem govornikom se je burno aklamiralo, posebno še zastopniku Slovenije g. Franju Svetku, ki je imenom Slovenije pozdravil ujedinitve, ki mora prinesiti delavstvu lepšo bodočnost.

Shod je trajal do 1. ure popoldne in končal mirno ob splošni navdušenosti.

V ponedeljek se je kongres nadaljeval in so se vršile tudi volitve upravnega odbora. Predsednikom je bil soglasno izvoljen g. Luka Pavičević.

Po volitvah so se obravnavale še druge točke dnevnega reda, na kar je bil tridnevni kongres zaključen.

S kongresom se bomo še bavili in prinesemo tudi naše stališče k temu kongresu. Za enkrat samo pozdravljamo prvi resni korak, ki ima prinesiti lepšo bodočnost našemu teptanemu delavskemu razredu. K.

5. Peter Kaiser, sedlar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 72.

6. Maks Klančar, natakar, Ljubljana, Dunajska cesta 2.

7. Miha Klopčič, sodar, Ljubljana, Gosposvetska cesta 22.

8. Janko Cvajnar, papirniški delavec, Medvode-Verje.

4 namestnikov obrtnega sodišča:

1. Štefan Jančič, papirniški delavec, Vevče.

2. Janez Selan, livar, Ljubljana, Dunajska cesta 38.

3. Anton Šustersič, pivovarna del., Ljubljana, Gosposv. c. 22.

4. Josip Kralj, mazač, Ljubljana, Slomškova ulica.

2 prisednikov vzklicnega sodišča:

1. Josip Karu, usnar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 72.

2. Franc Krasovec, strojni stavec, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Za 2. skupino: mali obrati so volijo sledeči kandidati:

10 prisednikov obrtnega sodišča:

1. Tomaž Kavčič, mizar, pom., Ljubljana, Trnovski prst 8.

2. Ivan Gorjup, čev. pom., Ljubljana, Šelenburgova ul. 1.

3. Rudolf Nič, krojaški pom., Ljubljana, Sv. Petra cesta 20.

4. Mato Ivčević, briv. pom., Ljubljana, Frančiškanska ulica 10.

5. Josip Hibšer, strojni stavec, Ljubljana, Wolfova ul. 12.

6. Alojz Blatnik, pekovski pom., Ljubljana, Razlagova 4.

7. Josip Kropar, klep. pom., Ljubljana, Kolodvorska ulica 18.

8. Josip Repar, ključavničar, Ljubljana, Slomškova ulica 3.

9. Jakob Kohne, knjigovez, Ljubljana, Šelenburgova ulica 5.

10. Ivan Marjek, mizarski pom., Ljubljana, Bežigrad št. 6.

6 namestnikov obrtnega sodišča:

1. Franc Pinter, črkostavec, Ljubljana, Wolfova ulica 1.

2. Anton Pančur, krojaški pomočnik, Ljubljana, Dvorni trg 3.

3. Josip Suligoj, pekovski pomočnik, Ljubljana, Razlagova 4.

4. Franc Slosar, miz. pom., Ljubljana, Trnovski pristan 8.

5. Drago Ivanušević, briv. pom., Ljubljana, Dunajska cesta 20.

6. Josip Čebular, klep. pom., Ljubljana, Kolodvorska ulica 18.

2 prisednikov vzklicnega sodišča:

1. Vinko Strnad, strojni stavec, Ljubljana, Wolfova ul. 1.

2. Martin Erjavce, žel. strugar, Ljubljana, Slomškova ul. 3.

ELITNI KINO MATICA LJUBLJANA Kongresni trg

Za 3. skupino: trgovski obrati so sledeči kandidati:

6 prisednikov obrtnega sodišča:

1. Vlado Pelan, knjigovodja, Ljubljana, Miklošičeva c. 7.

2. Franc Vrhovec, skladiščnik, Ljubljana, Zibertova ulica.

3. Franc Skobl, knjigovodja, Ljubljana, Gradišče 10.

4. Hugon Rojnik, knjigovodja, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

5. Karol Majce, čevljarski mojster, Ljubljana, Vodnikov trg 5.

6. Alojzij Kopic, delavec, Ljubljana, Celovška cesta 10.

4 namestnikov obrtnega sodišča:

1. Edvard Pirnat, trg. sotrudnik, Ljubljana, Sv. Petra cesta 1.

2. Alojz Brus, sodar, Ljubljana, Medvedova ulica 7.

3. Anton Kunstelj, čevlj. pom., Ljubljana, Vodnikov trg 5.

4. Franjo Puncer, poslovođa, Ljubljana, Zibertova ulica.

2 prisednikov vzklicnega sodišča:

1. Vinko Zalaznik, revizor, Ljubljana, Zibertova ulica.

2. Srečko Berglez, potnik, Ljubljana, Resljeva cesta 24.

Za 4. skupino: višji trgovski in netrgovski obrati volite sledeče tovariše:

2 prisednikov obrtnega sodišča:

1. M. Debelak, inženier, Ljubljana, Dunajska cesta 38.

2. Albin Tomec, pisarn. uradnik, Ljubljana, Rimska cesta 13.

2 namestnikov obrtnega sodišča:

1. Anton Blažek, uradnik, Ljubljana, Dunajska cesta 75.

2. Ivan Matičič, korektor, Ljubljana, Wolfova ulica 1.

2 prisednikov vzklicnega sodišča:

1. Hinko Pajer, uradnik, Ljubljana, Dunajska cesta 75.

2. Ivan Hladnik, tehnik, Ljubljana, Slomškova ulica 3.

Kandidate je na glasovnice vpisati po vrstnem redu, kakor so tukaj navedeni! Samo to so prave liste delavcev in nameščenčev, katere moramo vsi voliti!

Vsakdo mora sam priti na volišče in osebno oddati glasovnico za svojo skupino.

Voli se na sledečih voliščih: V Ljubljani: v veliki dvorani »Mestnega doma«. — Za občine: D. M. v Polju, Dol, Dolsko, Dobrunje in Podgorico — v D. M. v Polju v šoli. — Za občine: Moste, Ježico in Črnuče v Mostah v Ljudskem domu. — Za občine: Brezovica, Dobrava, Log, Rudnik in Vič — na Viču v stari šoli. — Za občine: Smartno, St. Vid, Zg. Šiška — v St. Vidu v šoli. — Za občine: Medvode v Preski — Za občine: Grosuplje, Lipljene, Račno, Slivnico, St. Jurij in Šmarje — v Grosupljem. — Za občine: Iško loko, Iško vas, Pijavo gorico, Studence, Tomšelj, Vrbljane in Želimlje — v Studencu. — Vsa pojasnila in že izstavljene glasovnice se dobi v glavni volilni pisarni, ki se nahaja v tajništvo

strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6. II. nad.

Delavci in nameščenci, vsi na volišče!

Volilni odbor

združenih strok. organizacij.

Bratje in sestre! Pozivamo Vas, da se polnoštevilno udeležite teh važnih volitev in volite skupno listo, na kateri so tudi naši kandidati.

Osrednje vodstvo NSSZ.

OBLEKE NA
OBROKE
O. BERNATOVIČ
LJUBLJANA, MESTNI TRG

Premog trboveljski, ilbojski in črnomaljski,
drva, koks, oglje, šlezjske brikete
do-
bavlja „Ilirija“ LJUBLJANA, Kralja
Petra trg 8, tel. 220
Plačilo tudi na obroke.

Hektografične aparate in zvitke, barvne trakove, ogljen papir, povošeni papir

kupiš najceneje pri LUD. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 6, I. nadstr., telefon 980.

Politični pregled.

Kombinacije. Odnosni med radikali in radičevci niso najbolj pristrani. Tako med pristajali kot voditelji radikalne stranke je navzlic sporazumom čutili največji odpor proti radičevcem. Posebno zamerijo Stefanu Radiču/indiskretno gostobesednost in se nikakor ne morejo sprijazniti s tem, da bi Radič prevzel mesto ministrskega predsednika. Tako en glas, dočim zopet drugi pravi, da bo Stefan Radič vstopil v vlado in da je zaenkrat tudi RK vlada gotova stvar. O SLS tako radikali kot radičevci izjavljajo, da je izključeno, da bi prišla v poštev pri rekonstrukciji vlade. Sicer pa tudi poslanci SLS izjavljajo, da ne podojejo v vlado. Iz Radičevih krogov je slišati želje, da se bi stvorilo koncentracijsko vlado, v katero bi poleg HSS in radikalov vstopila tudi Davidovičeva demokratska stranka. K tej politični kombinaciji pripominjajo radikali krogi, da bi se v koncentracijski vladi moralo potem upoštevati tudi samostojne demokrate. Da pa samostojni demokrate naravnost ne odklanjajo sodelovanja v koncentracijski vladi je dokaz umnogov govor S. Pribečevića v Vinkovcih. Mnogo se tudi govori o zastopstvu Slovencev v vladi. Posebno hrvaški časopisi vedo veliko povedati o stremiljenju gotovih krogov radikalne stranke, da se slovenske sam. demokrate sprejme v vlado. Kaj se bo od teh kombinacij uresničilo, pokažejo že prihodnji dnevi.

Finančni odbor. Na seji finančnega odbora so se slovenski poslanci pritožili proti brezobzirni davčni praksi v Sloveniji in grajali znane okrožnice ljubljanskega finančnega delegata. Finančni minister je odgovoril, da je on naročil ljubljanski finančni delegaciji regirozno izterjavanje davkov, češ, da je Slovenija v zaostanku za davčnimi plačili in da Slovenija lahko več plačuje kot druge pokrajine, ker ima veliko industrijo in bogate banke. — Finančni odbor je dalje med drugim razpravljal o predlogu glede ukinjenja dvaodstotnega davka na ročno delo. Zastopnik vlade je ta predlog odklonil z utemeljitvijo, da je davek že itak znatno omiljen in da se bo to vprašanje končno veljavno rešilo z novim davčnim zakonom.

Radičevi disidenti so objavili proglas, ki poziva vse kmetijske organizacije za pristop v Hrvatsko kmetisko, republikansko zvezo. Po vestih iz Hrvatske pa Radičevi

disidenti ne morejo računati s posebnimi uspehi svoje propagande, kar so dokazale tudi ravnokar vršene se občinske volitve v kmetijskih in mestnih občinah.

Politikujoča cerkev. Med duhovščino je vedno večji odpor proti vodstvu SLS. Duhovščina uvideva, da ni le politika SLS škodljiva gospodarskim in socialnim interesom našega ljudstva, ampak tudi veri in cerkvi. Posamezni pošteni duhovniki so pričeli odpovedovati brezpogojno pokorščino vodstvu SLS. Ker se pa SLS zaveda, da je njene moči takoj konec, kakor hitro se vrne cerkev svojemu pravemu krščanskemu namenu in kakor hitro zapusti duhovščina vlogo političnega agitatorja, je vodstvo SLS zahtevalo od škofa, da v kati zaduši med duhovščino gibanje, ki hoče izločiti iz cerkve politiko. Ljubljanski škof je na intervencijo vodstva SLS takoj postal vsem onim duhovnikom, o katerih sumi, da se oddaljujejo od vodstva SLS pismo, ki se glasi:

V Ljubljani, dne 18. sept. 1925.

Gospod župnik!

Silno me v srcu peče, da ste Vi dolžno zvezo s svojim škofom že davno pretrgali in ste še vedno v struji, ki nasprotuje premišljeni želji škofovi in navodilom sinodalnim.

Sedaj nasprotniki krščanstva nameravajo, kako bi se bolj razcepili duhovnike in jih odtrgali od škofa, in kako bi škodovali gospodarskim zavodom SLS, ki je edina stranka, stoječa na verskih načelih.

Ne znam točno, koliko Vi sodelujete. Ako pa kaj sodelujete, Vam sub obodientia canonica vse to odločno prepovem.

Upam, da me boste razumeli in da se boste po moji prepovedi ravnali.

Zbogom!

Anton Bonaventura, škof.

S tem pismom je ljubljanski škof znova dokazal, da stoji na čela politikujoče cerkve in da SLS izrablja cerkev v svoje strankarske svrhe. Pričakujemo, da se pošteni duhovniki ne bodo ustrašili škofovih groženj in da bodo nadaljevali svojo začeto akcijo, poslušajoč predvsem dobri glas vesti in naroda.

Jugoslovanska muslimanska organizacija ostane po izjavah dr. Hrasnice še naprej kot samostojna stranka. O fuziji z Davidovičevci ali radikali ni govora. IMO bo proti sedanjim vladim v strogi opoziciji.

Po drugih državah

Dolg Francoske Ameriki. Finančni minister Caillaux se je vrnil iz Washingtona. Dogovor med Francosko in Ameriko glede odplačevanja vojnega dolga sicer še ni zaključen, vendar je pa gotovo, da bo sporazum v najkrajšem času dosežen.

Vatikan proti fašizmu. Osservatore romano prinaša oster članek proti fašističnim nasilstvom, preganjanju politikov in maščevalnemu rušenju privatne lastnine.

Homatije v Grčiji. Grški parlament je razpuščen in bodo volitve razpisane šele prihodnje mesece. Sedanja Pangalosova vlada podpira monarhistični pokret. Opozicija, na čelu ji bivši predsednik vlade in vodja republikancev Papanastazis ostro napada Pangalosovo vlado in zahteva, da mora voditi volitve nevtralna vlada. Predsedstvo nevtralne vlade naj bi se poverilo polkovniku Plastirasu, voditelju grške revolucije. Plastiras se nahaja v Atenah in ga je vlada pozvala, da se javi pri komandantu mesta. Plastiras se pozivu ni odzval in ga sedaj skrivajo njegovi somišljeniki. Pangalosova vlada se boji, da bi ne bil Plastiras vodja novega revolucionarnega gibanja.

Vstop Nemčije v Zvezo narodov. Na konferenci v Locarnu se je dosegel načelen sporazum glede vstopa Nemčije v Zvezo narodov.

Priključitev Avstrije k Nemčiji. Socijalni demokrati očitajo avstrijski vladi, da sistematično zavira akcijo za priključitev k Nemčiji. Poroča se, da je v avstrijski vladi veliko nesoglasje v priključitvenem vprašanju in da ni izključeno, da izbruhne vladna kriza.

Boji v Maroku. Francoske in španske čete so zadnje dni dosegle prve večje vojne uspehe. Obe napadali armadi sta se združili. Rifanci so izgubili Ajdijo. Vendar pa imajo Rifanci še vedno velik del Maroka v posesti. Sedaj so za več mesecev izključene večje operacije, ker je pričelo trajno deževno vreme.

Madonald, bivši angleški ministriški predsednik, obišče 21. t. m. Prago. Iz Prage odpotuje na Dunaj in v Budimpešto.

Protestni štrajk francoskih komunistov proti vojni v Maroku ni uspel. Večina delavstva se ni odzvala pozivu komunistov, da vstopijo v štrajk.

Kralj je odpotoval iz Beograda v Topolo, kjer je zbolel za lahko gripo. Bolezen poteka normalno in je pričakovati skorajšnje ozdravljenje.

Znižana časopisna pristojbina za naše liste v inozemstvu. — Minister za pošto je znižal časopisne pristojbine naših listov v inozemstvu na ta način, da se od 1. oktobra plačuje za izvod do 50 g teže po 25 par. — Dobro bi bilo, da se zniža poština tudi v tuzemstvu in to ne samo za časnike, ampak tudi za drugo pošto. Velika obremenitev našega časopisja je zlasti telefon. Tudi brzojav je silno drag.

Hiše iz železa je pričela graditi železnicar v Osjeku. Hiše so v lite iz železa, obsegajo 2 sobi, kuhinjo in pritlikline. Tudi pohištvo je iz železa. Ena taka hišica bo stala 100 tisoč dinarjev. Tovarna ima že naročila. — Kako se bodo hiše obnesle, je vprašanje. Bodo sicer ognja varne, tudi potres jim ne bi škodoval, toda morda bodo pozimi in vroče bo v njih v poletju.

Motorni čolni za finančno kontrolno službo ob naši obali so naročili v ladjedelnici v Kraljevici. Menda bo izdelanih večje število teh čolnov.

Zopet shojšec vrste tobak za piparje, ker sedanjega nihče več ne mara! —

Smo radovedni na to novo vrsto! Pa menda ne bo cena jednaka sedanji!? — Tobak naj bi se že res enkrat pocenil in zboljšal, saj smo skoraj na slabšem, kakor med vojno.

Kaj se kuha za delavstvo? Kakor se govori, nameravajo po novem letu v splošnem znižati mezd delavstvu in to baje do 30 odstotkov. Nič bi ne imeli proti temu, če bi bilo upravičeno, če bi delavstvo z znižano mezd došlo to, kar rabi za življenje sebi in družini. Toda življenjske potrebe se niti malo niso znižale. Delavstvo mora imeti najprej zagotovljene življenjske pogoje, potem šele lahko govorimo o znižanju mezd. Najprej doli z draginjo pri živilih in obleki! Državna uprava z vzgledom naprej! Potem šele doli z delavskimi plačili.

Zahtevajte zaostanke! Listi prinašajo poziv, da morejo državni uradniki in vpokojenci, ki imajo napram državi upravi kake terjatve in zaostanke, to prijaviti tekom treh mesecev z dokazili. Sicer bo to zapadlo. — Ali ni tu nekaj skritega v tem pozivu? — Razlikaj! Ali ni to zaostanek, terjatev do države? Ali bo tudi ta zapadla onemu, kdor jo ne bo prijavil in terjati!? — Zato terjajte vsi, ki ste prizadeti!

Neumesteno oglas. Oni teden smo čitali

v naših listih, da išče uprava javne bolnice v Ljubljani za več let v najem hišo, ki bi bila pripravna za nastanitev bolnice za slaboumne hiralce. — Saj je prav in dolžnost merodajnih čimteljev, da se brigajo za take naprave, vendar z najemom hiš ne bo veliko pomagano. Ali ne tarnamo že leta in leta v listih, da je bolnica v Ljubljani premajhna? Ali se ni že metalo bolnikov na cesto in zavrčalo sprejem novih? Ali so merodajni krogi to vse preslišali? — Zakaj se že davno ni zidalo še eno bolnico, cziroma eno večjo hišo v ta namen? Ali je bolje sedaj več let metati proč denar za stanarino in zasedati stanovanjske hiše, ko nam itak manjka stanovanj. To je brezglavo gospodarstvo! Razširite bolnico, saj prostora je v tem delu mesta dosti.

Železniška nesreča v Italiji. Ta teden se je v Italiji zgodila na neki železniški nesreča, kakor se jih je malo zgodilo. V okolici mesta Catanzano v južni Italiji je nastala strahovita nevihta z močnimi nalivi. Voda je drvela iz hribovja in trgala zemljo. Tako je prišlo, da je na več krajih razdrila železniške proge, razjedla nasipe in podrla mostove, potrgala brzojavne zveze in železniške signale. Takoj po tem neurju je vozil vlak proti imenovanemu mestu. Naenkrat pa je lokomotiva zdrčala v globino ter potegnila seboj več vozov. Več ljudi je bilo ubitih, še več pa ranjenih. Rešilna akcija je bila otežkočena, ker je bila proga tudi razdrila na raznih drugih mestih.

Se en Čarugov bandit v rokah pravice. — Sedaj so orožniki prijeli še enega izmed najopasnejših Čarugovih tolovajev Josipa Matašića, ki je s Čarugo izvršil znana tolovajstva. Lopov vse priznava.

Kuga v Solunu. — V Solunu so baje tri osebe obbolele na kugi.

Rusija ima ogromno žita ter ga je že pričela izvažati v Anglijo.

Ljubljana.

Manifestacija za Koroško. Ob petletnici koroškega plebiscita so se v Ljubljani vršile manifestacije, ki so pokazale, da se tudi najširše množice zavedajo, kaj smo izgubili s Koroško. Akademija v Unionu je bila zelo dobro obiskana, prav tako shod na Kongresnem trgu. Tudi obhod po mestu je bil lep, samo glede organizacije so se pokazali nedostatki, katere se mora v bodoče vsakakor odpraviti.

Cena za kruh se je v Ljubljani zopet znižala. Tako stane 1 kg belega kruha 1.50 Din, pol kg 0.75 Din, 23 dkg pa 1.25 Din. Ržen kruh pa se prodaja po 4.50 Din za kg, 2.25 Din za pol kg in po 1 Din za 23 dkg. Zemlje kot doslej. Zato jih peki najraje pečejo. — Pa je še dosti predrag kruhek. —

Kdaj bo ceneje mleko? Krme je dosti, živina lepa in zdrava! Zakaj se cena mleku tako drži? Ali ni nikogar, ki bi uravnal cene?

Maribor.

Velike manifestacije za Koroško v Mariboru. Izgleda, da je bila od vseh manifestacij ob priliki 5letnice plebiscita najstajnejša v Mariboru, pa tudi najboljše organizirana. Pri tej priliki je imel občinski svet svečanostno sejo, na kateri je bila dosedanja šolska ulica izpremenjena v ulico 10. oktobra. Občinski svet je tudi odposlal primerno resolucijo zunanjemu ministru dr. Niščiću. Na predvečer so se vršile akademije; pri Prosvetni zvezi je govoril pisatelj Finžgar, pri Jugoslovanski Matici pa zgodovinar dr. Kovačič. Spreveda v nedeljo dopoldne se je udeležilo 10.000 ljudi. Sodelovali sta dve godbi in več pevskih zborov. Na velikem trgu pred magistratom je manifestante pozdravil župan dr. Leskovar, kot glavni govornik pa je nastopil vseučiliški profesor, koroški rojak dr. Rožman, ki je na koncu svojega govora prečital resolucijo, ki so jo sklenile vse slovenske politične stranke v Mariboru. Ta resolucija dokazuje da so vse slovenske stranke v mariborski oblasti složne glede Koroške in da je ustanovitev Narodnega sveta samo še formalnega značaja. Menimo, da bodo s tem soglašale tudi stranke v Ljubljani. To bi bil pravi pozitivni uspeh ob 5letnici plebiscita.

Tihotapska afera. V mariborski carinarnici so prišli na sled velikim manipulacijam, ki so jih izvršili nekateri cariniki, sporazumno z drugimi pomagači. Skozi Maribor je prihajalo v našo državo razno blago, ki je podvrženo visoki carini in se je to ali kratkomaletno utihotapilo preko carinarnice ali pa carinilo kot drugo blago. Država je oškodovana za težke milijone, kakor vedo povedati razni listi. Več oseb je aretiranih. Vrši se stroga preiskava. — Sicer bi se o stvari lahko napisalo poln list, pa je bolje, da molčimo za enkrat. Vendar pa bo treba o tej zadevi govoriti malo več pozneje, ker ravno v carinski upravi je mnogo gnilega.

Celje.

Pevsko društvo »Ojliak« v Celju nastopi prvič po dolgem času v soboto, dne 17. t. m. v salonu hotela »Balkan« z obširnim sporedom pred našo javnostjo. Vsi prijatelji društva in petja so vabljeni. — Vstopnine ni.

Priporočamo tudi Josip Petelinc

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev, brisalk, kloti, belega in rujavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen škarij za prikrjevanje in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

Tajinstveni morilec deklet.

Ellena zmaje z ljubko glavico.

»Ne, kajti tamkaj bi me morda našel. saj mu more priti na ušesa, da še živim. Skriti se moram v kraju, kjer me nikdar ne najde — in če treba v globinah — pod zemljo.«

Izraz njenih lepih oči je mračen — skoro sovražen. In vendar leži v njih nekaj zagonečnega, česar si oskrbnik ne more raztolmačiti. Morda pa tle na dnu njenega srca vendarle čustva za groznega človeka? Kdo ve?

Sampson,« izgovorila Ellena z vidnim naporom, »govorite s svojo ženo ter razmišljajte o kraju, kjer bi mogla živeti prikrita sveto. Iz Anglije nočem in ne maram oditi, saj moram vendar — zahajati na materin grob.«

»Da, milostiva gospodična, gotovo. Poznam mnogo krajev, kjer vas celo mogoč nekdanji gospodar ne bo našel, kaj šele, da bi kdo drug mogel slutiti, da ste si jih izvolili za svoje bivanje. Ellena nenadoma vpraša starega oskrbnika:

»Odkod veste, da je William Morris tisti strašni človek, ki — — —

Beseda ji zastane. Sampson štrli mračno v tla.

»Zgubil je pismo, katero ste mu pisali, milostiva gospodična, — oprostite, da sem je prečital. Tedaj sem vedel vse — prav vse!«

Ellena ponudi zvestemu varuhu svojo desnico.

»Ali ni nikdo drugi kot vi čital pisma?« vpraša z vidnim strahom.

»Nobeno živo bitje, niti moja žena ne.«

»Mlada deklica se olajšana oddahne. Oskrbnik je pa tudi dovolj oprezen, da svoje gospodične nič ne izprašuje. Vendar pa Elleni ne ostane neopaženo, da bi jo stari mož rad nekaj vprašal, pa si ne upa z vprašanjem na dan.

Sampson, vem, kaj me hočete vprašati, reče brez nekaj časa. »Ne gre vam v glavo, kako je bilo mogoče, da sem zvedela za skrivnost — Williama Morris.«

»Ah, gospodična, prosim vas, pazite vendar na svoje zdravje,« prosi stari mož.

»Prav olajšano se čutim, če morem govoriti, misli me hočejo skoro zadušiti. — Sampson, strašno resnico sem zvedela od

mlade dame, katero je nekoč omamili William Morris. Pri tej dami sem se nahajala, ko se me je iskalo po vsem mestu. Poznala je vso skrivnost — strašnega človeka, ta dama mi je povedala, da sem nevesta moža, čegar ime se v Londonu izreka s strahom.

Začudenje starega moža vidno narašča.

»Grozo — strašno!« de komaj slišno.

»Da, hotela sem umreti in srečna bi bila, če bi me bila objela blagodejna smrt. Potem bi bila za vedno rešena groznih zemeljskih bridkosti. Temna in mračna je moja bodočnost, niti eden žarek upanja ne razsvetljuje lmine strašnih duševnih muk.«

»Čas bo tudi to izlečilo, misli oskrbnik iskreno sočustvujoč s svojo gospodaričo.

Zopet motri Ellena svojega zvestega zaščitnika s čudnim pogledom.

»Sampson,« reče tiho, »ali vas ni strah pred menoj?«

»Milostiva gospodična!« vzklikne oskrbnik prestrašeno, uverjen, da začne znova bloditi. Vendar ostane Ellena docela mirna.

»Sampson, saj sem se vendar na tihem zaročila z Williamom Morris, pomislite, bila sem nevesta strašnega moža!«

Stari mož na glas zaplaka.

»Milostiva gospodična, in če bi bila žena groznega moža, bi se vendar niti za sekundo ne odstrani od vas.«

»Oh, hvala vam iskrena, Sampson. Kako zveste duše imam vendar okrog sebe, da, greh je bil, da sem prostovoljno hotela napraviti konec svojemu življenju. Kajpada, Sampson, da ga ne pustite k meni.

Zanj — za celi svet — hočem veljati za mrtvo!«

»Vstop v hišo mu bom pod vsakim pogojem zabranila, odvrne oskrbnik.

»Kmalu bom mogla zapustiti posteljo, občutek imam, da sem bolezen že prebila. Le proč, kmalu proč iz te hiše, katere zidovje me tako duši.«

Uboga deklica se s smrtnim strahom ozira proti vratom. Zdi se ji, kot bi moral vsak hip stopiti notri — mož, katerega je nekoč tako goreče ljubila, pred katerega imenom jo pa sedaj navdaja strah. Toda nihče ne pride. Strašni mož je zginit ter se vrnil v svoja tajinstvena skrivališča, iz katerih je ponoči iztegoval svoji pogubonosni roki.

Sampson se ozre na uro, ki je ravnokar odbila enajst ponoči. Bolnici ponudi kozarec okrepčujoče pijače ter reče skrbilno:

»Pozno je, milostiva gospodična, prosim vas, zatisnite oči in zaspite. Saj ste tako slaba, tako zdelana po dolgotrajni bolezni.«

»Da, spati — mirno spati. Ah, če bi se vendar ne prebudila med spanjem, kako srečna bi bila, kako bi bila hvaležna vsemogočnemu.«

In res kmalu zatisne svoje lepe, modre oči. Oslabljeno telo zahteva svoje pravice. Kaj kmalu jo objame blagodejen spanec, deviške prsi se ji mirno in enakomerno dvigajo, medla luč izpod stropa obseva njene angeljske lepe poteze.

Sampson jo dolgo — dolgo časa nepremično motri.

(Dalje prih.)

Lastnik in izdajatelj Rudolf Juvan, Ljubljana.

Urednik: Franjo Rupnik, Ljubljana.

Tiska tiskarna M. Hrovatin v Ljubljani.

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg šte. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše. Vezane vloge obrestuje po dogovoru. — Proti dobremu poročstvu daje osebnost, trgovske in obrtne, zlasti pa kredite na kratek rok.

Žarnice

„Tungsram“

so najboljše!

Pozor, krojač, šivilja, nešivilja! Kaj ti koristi kraj brez pouka? Z natančnim poukom preizkušnega po vsakem modelu ga dobiš na željo, ekspresno po pošti v KROJNI ŠOLI, koncesionari od ministrstva za trgovino in obrt. Ljubljana, Židovska ul. 5. Vsak mesec tečaj za krojače, šivilje in nešivilje.

Modni baržunasti klubki kakor tudi filci v vseh modnih barvah v veliki izbiri in po nizkih cenah pri Minki Horvat, modistki, LJUBLJANA, Stari trg 21. Žalni klubki vedno v zalogi

Vse pisalne, risalne in šolske potrebščine doblite najceneje v papirni trgovini

Miroslav Rivic

Ljubljana

Sv. Petra cesta 29.

Lastna knjigovoznica.

Velika zaloga šolskih zvezkov, map, in blokov.

Najboljši šivalni stroji so edino

Josip Petelinc

znamke „Gritzner“ in „Adler“

Večletno jamstvo. Delavnica za popravilo strojev.

Pouk v vezanju brezplačen.

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika za vodo.